

Handleplan for læsning

Vidingherreds Danske Skole

29-04-2015

Indholdsfortegnelse

Mål for sprog- og læseområdet	3
Læsehandleplan for indskolingen - 1.-2. klasse	4
1. Læseevaluering og obligatoriske tests og prøver samt opfølgning af disse	4
2. Skolens indsatser/tiltag på baggrund af læseresultaterne	4
3. Overgange – overdragelse af læseresultater m.m.	4
4. Læsning i alle fag – hvad er faglærernes roller?	5
5. Faste læsetiltag på skolen	5
6. Indsatsen læsevanskeligheder	6
7. Læsekoordinatorens rolle	6
8. Skolebiblioteket og læseindsatsen	6
9. Forældrene i samarbejdet om læsning	6
Læsehandleplan for mellemtrinnet - 3.-6. klasse	7
1. Læseevaluering og obligatoriske tests og prøver samt opfølgning af disse	7
2. Skolens indsatser/tiltag på baggrund af læseresultaterne	7
3. Faste læsetiltag på skolen	8
4. Læsning i alle fag – hvad er faglærernes roller? For 3.klasse	8
5. Indsatsen læsevanskeligheder	12
6. Læsekoordinatorens rolle	12
7. Skolebiblioteket og læseindsatsen	12
8. Forældrene i samarbejdet om læsning	13

Mål for sprog- og læseområdet

Læsning er en uvurderlig kompetence i vores samfund i dag. Vi er omgivet af skriftsprog og har dagligt brug for at kunne navigere og kommunikere med og i sprog og tekster. Derfor er det vores vision, at alle børn og unge udvikler og tilegner sig sprog - og læsefærdigheder, så disse kan anvendes i funktionel sammenhæng i talesproget, i skrivning og læsning som led i elevernes personlige og faglige udvikling.

De internationale læseundersøgelser har gennem de seneste årtier vist, at der er for mange elever, der forlader skolen uden disse nødvendige kompetencer. Vores egne gruppelæseprøver for 2.-5. årgang kunne også tyde på samme tendens. Derfor vil vi gerne styrke vores indsats omkring sprog og læsning yderligere.

Vores målsætning er formuleret i målene for sprog og læsning for 1.-6. klassetrin.

”I skolerne at arbejde målrettet med elevernes sprog- og læsekompetence i alle fag.”

Dette er blevet konkretiseret yderligere med målsætningen om, at vi fra skoleåret 14/15 årligt vil have flere elever med en god læsefærdighed. Skolernes læseevaluering og tiltag skal nu konkretiseres i skolens egen handleplan for læsning.

Arbejdet med udformningen af handleplanen skal gerne stå mål med, at handleplanen i sidste ende bliver et brugbart værktøj i processen om at styrke elevernes læsefærdigheder.

Team Læs

November 2014

Læsehandleplan for indskolingen - 1.-2. klasse

1. **Læseevaluering og obligatoriske tests og prøver samt opfølgning af disse**
 - Ordlæseprøve og WLLP for 2. klasse
 - Klasselæsekonferencer, hvor de implicerede lærere deltager
 - Læsning er fast punkt på dagsordenen til pædagogiske rådsmøder

2. **Skolens indsatser/tiltag på baggrund af læseresultaterne**
 - Hver dag: lærerens oplæsning, læsning af fælles tekst og elevens selvstændige læsning.
 - Læseforståelse fremmes ved sang og dramatisering.
 - Anvende makkerlæsning
 - Der skal være bøger og materialer i klassen, der vækker elevernes interesse for bogens verden og giver dem lyst til at læse og skrive.

 - Differentieret repetition af sproglig opmærksomhed.
 - Arbejde med angrebsteknikker, lydglidning, prikke vokaler og dele i stavelser.
 - Kasser med indhold til læse- og skriveaktiviteter f.eks. posthus, prisskilte, brevpapir, regninger, vareskilte, kuverter, billetter, programmer og plakater.
 - Medtænke læsning i emne- og værkstedsundervisning.
 - Skrive breve til familie, syv kammerat, personer på rejse etc.
 - Skrive huske- og ønskesedler.
 - Læsesklub

3. **Overgange – overdragelse af læseresultater m.m.**
 - Skolen/læsekoordinatoren inddrages i 1. forældreaften for førskolen (folder indskoling udleveres og gennemgås).
 - Samarbejde mellem førskole og indskolingen omkring forventet forforståelse.
 - Afleveringsmøde med daginstitutionen til 1.kl. – gruppeprøve for førskolegruppen gennemgås.

4. Læsning i alle fag – hvad er faglærernes roller?

- Faglærerne inddrages i planlægning af emnebaseret/værkstedets undervisning
- Bruge fælles skabeloner f.eks fra frilæsning.dk

5. Faste læsetiltag på skolen

- Forældremøde i starten af skoleåret med deltagelse af læseskublærer
- Læsefolder udleveres til lærere og forældre
- Forebyggende og foregribende indsats: Klassekonference i efteråret
- Iværksættelse af tidlig læsehjælp. (Deltagere: klasselærer og læseskublærer)
- Klassekonference i maj: Drøftelse af forebyggende, foregribende og indgribende indsats.
Testresultater indgår i drøftelsen. Deltagere: klasselærer, læseskublærer

Mål og trinmål for læsning

Mundtligt:

- fortælle et hændelsesforløb uden hjælp
- samtale om tekster, eleven har hørt eller set
- erstatte lytte-/talesituationen med en læse-/skrivesituation

Læsning:

- anvende alfabetet (artikulation, lyd, navn, form)
- skelne mellem vokaler og konsonanter
- opdele lydrette ord i fonemer (enkelte lyde) og stavelser
- finde, tilføje og fjerne forlyd i lydrette ord
- læse enkle tekster med forståelse

Skrivning:

- skrive små tekster, som eleven selv kan gengive for andre.

6. Indsatsen læsevanskeligheder

Specialundervisning i indskolingen

- Gennemgå lydforbindelser :
- Konsonant (k), vokal(v), konsonant-vokal
- Kk, v, kkv
- Kk, v, kkv, kkkv
- De 120 hyppigste ord
- Dele i stavelser
- Finde forlyd og udlyd i stavelser
- Finde vokal i 1., 2., 3. stavelse
- Læsekursus i bogform og på I-pad
- At inddrage "læse-bedsteforældre" med fokus på de elever, der har størst behov?

7. Læsekoordinatorens rolle

- Udarbejdelse af skolens læsehandleplan i samarbejde med lærerteam og ledelse
- Vejlede/understøtte i forbindelse med forskellige læseaktiviteter på skolen
- Foretage gruppelæseprøver, indtaste testresultater og fremlægge dem for de respektive lærere
- Læseskub skemalægges så der er 20 min. hverdag indenfor de 4 første lektioner

8. Skolebiblioteket og læseindsatsen

- Læsekasser i klassen
- Skolebiblioteket vejleder/understøtter i brugen af frilæsning.dk på skolens 12 I-pads.
- Læse individuelt med nogle elever efter behov.

9. Forældrene i samarbejdet om læsning

- Læsekoordinatoren tilbyder hjemmebesøg, hvor sprogfolderne fra Sprog & Læsning udleveres og gennemgås – så forældrenes ansvar gøres bevidst
- Tilbage melding på læseprøverne
- Skabe læsekontrakter med forældre og andre med tilknytning til skolen

Læsehandleplan for mellemtrinnet - 3.-6. klasse

1. Læseevaluering og obligatoriske tests og prøver samt opfølgning af disse

- Gruppelæseprøver og WLLP for 3.-5. klasse
- Klasselæsekonferencer, hvor de implicerede lærere deltager
- Læsning er fast punkt på dagsordenen til pædagogiske rådsmøder

2. Skolens indsatser/tiltag på baggrund af læseresultaterne

- Læsekursus for hele klassen.
- Læseaktiviteter, hvor man synliggør læsning i klassen. Dette kan være i form af bogorm, læsebarometer, skrivning af logbog, Antolin
- præsentationer af læste bøger, etc.
- Lærers oplæsning – (giver gode lytte vaner, gør det lettere at læse svære tekster, øger ordforrådet, giver bedre forforståelse, inspirerer til videre læsning)
- Læsning af fællestekst – (for klassen, makkeren.) Det giver ansvar over for hinanden, giver glæde ved at dele oplevelser)
- Selvstændig læsning – (øger den sproglige kompetence, automatiserer læsning og giver læselyst)
- Undervisning i faglig læsning
- Bruge skolebiblioteket så meget som muligt.
- Fortælleøvelser – brug lydoptager – læg mærke til tonen, hastigheden og pauserne (fortæl derefter det samme med mimik og kropssprog).
- Hvordan bygger man en fortælling op, og hvordan bringer man den videre? Find forskellige slags tekster og snak om hensigt, afsender og modtager: (fx huskeseddel, fødselsdagskort, roman osv.)

3. Faste læsetiltag på skolen

- Klassekonference i maj. Deltagere: 3.-6. klasses lærere (da, ty, mat, evt. N/T), læseskublærer
- Screening af alle elever for evt. dyslektiske vanskeligheder
- Læsefoldere til lærere og forældre

4. Læsning i alle fag – hvad er faglærernes roller? For 3.klasse

At eleven:

- bevarer og fortsat udvikler lysten til at læse og skrive
- får oplevelser og tilegner sig viden gennem læsning af forskellige genrer
- stifter bekendtskab med uddrag af børnelitteraturen
- anvender læsning og skrivning i alle fag og på tværs af fagene
- erfarer, at kropssprog og stemmeføring er vigtig i kommunikation
- henter inspiration til egen skriftlig og mundtlig formulering fra det, der læses, høres og ses

Mål og trinmål

Mundtligt:

- lytte koncentreret til hinanden og stille relevante spørgsmål til det fortalte
- formulere egne synspunkter og forholde sig til andres
- fortælle og oplæse egne tekster
- reflektere over og samtale om indholdet i forskellige tekster og teksttyper
- beskrive billeders indhold i forbindelse med tekstlæsning

Læsning:

- læse ukendte tekster med stigende hastighed
- lære at læse for at tilegne sig viden og indsigt
- begynde at skelne mellem fiktion og fakta
- forstå en skriftlig arbejdsbeskrivelse i fx dansk eller matematikbogen
- læse ukendte tekster med sikkerhed i oplæsning og forståelse

Skrivning:

Eleven skal i løbet af 3. klasse kunne:

- omsætte sin egen fortælling til en skreven tekst
- begynde at arbejde med idémylder, tankekort og idéliste
- nuancere indholdet og sproget gennem et begyndende arbejde med sproglære
- bruge navneord og udsagnsord i korrekt bøjningsform
- lave en overskrift
- kende anvendelsen af små og store bogstaver
- skrive en begyndende sammenhængende skrift
- anvende computer

Stavning:

- udnytte det fonematiske princip – lydret stavning
- stave de almindeligste ord korrekt – 120 ord
- stavelsesdele
- arbejde med bøjningsendelser
- videreudvikle lydskelneevnen

Læsning i alle fag – hvad er faglærernes roller? 4. Klasse

At eleven:

- konsoliderer læsningen ved at læse meget og varierede tekster
- får en aktiv læseindstilling
- bevarer læselysten

Mål og trinmål

Det talte sprog:

- læse tekster op med tydelig artikulation og betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel

Det skrevne sprog – læse:

- anvende sikre og automatiserede afkodnings-strategier til læsning af kendte og nye ord i alderssvarende tekster

- læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier
- søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk
- kende forskellige læseteknikker
- tilpasse læsehastighed, præcision og læsemåde til formål, genre og sværhedsgrad
- udtrykke forståelse af det læste mundtligt og skriftligt
- læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster med god forståelse
- læse sig til danskfaglig viden
- læse med bevidsthed om eget udbytte af det læste udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner
- søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og i digitale medier
- læse lette og korte norske og svenske tekster

Matematik

- læse enkle faglige tekster samt anvende og forstå informationer, som indeholder matematikfaglige udtryk
- læse, beskrive og tolke data og informationer i tabeller og diagrammer
- løse matematiske problemer knyttet til en kontekst, der giver mulighed for intuitiv tænkning, egne repræsentationer og erhvervet matematisk viden og kunnen

Natur/teknik

- arbejde hensigtsmæssigt med forskellige undersøgelsesmetoder og udstyr indendørs og udendørs samt anvende faglig læsning

Læsning i alle fag – hvad er faglærernes roller? 5.-6. Klasse

At eleven:

- afkoder mere eller mindre sikkert
- konsoliderer læsningen ved at læse meget og varierede tekster
- har en aktiv læseindstilling og en god sprogforståelse, dvs. et godt ordforråd, en god syntaktisk forståelse og et godt kendskab til tekster
- bruger sin viden om verden og sin viden om tekster i læseprocessen
- vil kunne danne inferenser, dvs. at kunne læse mellem linjerne og stoppe op i sin læsning i mødet med noget svært forståeligt
- bevarer læselysten

Mål og trinmål

Det talte sprog:

- læse tekster op med tydelig artikulation og fortolkende betoning, samt bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel, afpasset efter genre og formål

Det skrevne sprog – læse:

- anvende sikre og automatiserede afkodnings-strategier til læsning af kendte og nye ord i forskellige teksttyper
- læse sprogligt udviklende tekster og bruge forskellige læseforståelsesstrategier
- søge ordforklaring til forståelse af ord og fagudtryk i trykte og elektroniske medier
- kende forskellige læseteknikker
- udvikle læsehastighed og tilpasse læsemåde til genre og sværhedsgrad
- fastholde hovedindholdet af det læste i skriftlig form
- læse alderssvarende skøn- og faglitteratur og digitale tekster hurtigt og sikkert med god forståelse og indlevelse
- læse sig til danskfaglig viden læse med øget bevidsthed om eget udbytte af det læste
- udvikle og vedligeholde hensigtsmæssige læserutiner og oparbejde læsekultur

- søge og vælge skøn- og faglitteratur på bibliotek og internet til egen læsning og opgaveløsning
- læse lette norske og svenske tekster

Matematik

- læse enkle faglige tekster samt anvende og forstå informationer, som indeholder matematikfaglige udtryk
- læse, beskrive og tolke data og informationer i tabeller og diagrammer
- løse matematiske problemer knyttet til en kontekst, der giver mulighed for intuitiv tænkning, egne repræsentationer og erhvervet matematisk viden og kunnen

Natur/teknik

- arbejde hensigtsmæssigt med forskellige undersøgelsesmetoder og udstyr indendørs og udendørs samt anvende faglig læsning

5. Indsatsen læsevanskeligheder

- PC støtte til læsesvage elever
- Specialundervisning
- Inddrage "læse-bedsteforældre"

6. Læsekoordinatorens rolle

- Tovholder for aktiviteter omkring faglig læsning
- Undervise i "læsehold" med henblik på at øge læsehastigheden, læseforståelsen m.m.
- Igangsætte læsetests også i tysk.

7. Skolebiblioteket og læseindsatsen

- Lave emnekasser til brug i tværfaglig undervisning
- Skolebiblioteket vejleder/rådgiver i brugen af skolens 12 I-pads både med frilæsning.dk og Antolin
- Quizzet eleverne om deres paratviden
- Støtter eleverne i at søge informationer på nettet

8. Forældrene i samarbejdet om læsning

- Sprogfolderne fra Sprog & Læsning udleveres løbende til forældreaftener og gennemgås – så forældrenes ansvar gøres bevidst
- Skabe læsekontrakter med forældre og andre med tilknytning til skolen

